

ODPOVEDE KAPITOLA ŠTVRTÁ – PATRIARCHOVIA 1. ČASŤ

Moderátori : Prečítajte si odpovede na otázky vopred, pomôže vám to pripraviť sa na vedenie diskusie v malých skupinách.

Účastníci : Upevnite si, čo ste sa naučili prečítaním si týchto odpovedí predtým, ako prejdete na štúdium ďalšej kapitoly.

A. Kontext príbehu

Moderátori: Nájdite si v skupinke chvíľu na zopakovanie toho, čo ste sa naučili v predchádzajúcej kapitole, vytvoríte kontext pre ďalšiu kapitolu - Patriarchovia.

B. Prečítajte si príbeh

Moderátori: Ak je čas, požiadajte účastníkov, aby prečítali nahlas pasáže, kým o nich budete diskutovať.

C. Podrobnejšie štúdium

- 1) Prečítajte si Genezis 12:1–3. Aký trojstupňový sľub dáva Boh Abramovi? (Tip: Sľub je zjednodušene znázornený v rámčeku s názvom „Abraháмова zmluva“ v sekcii Patriarchovia vo vašom Biblickom časovom grafe.)

Boh sľubuje: (1) urobiť z Abrama veľký národ a požehnať ho, (2) urobiť jeho meno veľké, aby mohol byť požehnaním, a (3) požehnať tých, ktorí ho žehnajú, prekliatť tých, ktorí ho preklínajú a žehnať skrze neho všetky rodiny zeme. V podstate ide o trojdielny prísľub jeho potomkom: dostanú zem (priestor), kráľovstvo a stanú sa nástrojom celosvetového požehnania.

„Požehnanie“ sa opakuje tak často, až to zvädza k opomenutiu zvyšku prísľubu. Pripomína to Božie požehnanie nad stvorením v prvých kapitolách Genezis, potom po potope a je v protiklade ku kliatbám, ktoré nasledujú po neposlušnosti ľudstva. Vyzerá to tak, akoby sa pôvodné Božie požehnanie obnovovalo prostredníctvom Abrama.

OD SĽUBU K ZMLUVE (GENESIS 15 a 17)

V priebehu niekoľkých kapitol Boh uzatvára s Abramom sériu nadväzujúcich zmlúv, aby splnil sľuby, ktoré dal v Genezis 12. Zmluva je prisaha. Vážna a neporušiteľná. Spája dve strany v trvalé rodinné puto.

- 2) Prečítajte si Genezis 15:17. Ktoré z pôvodných prísľúbení tieto zmluvy posilňujú a aké nové informácie každá z nich pridáva? (Pomoc nájdete v tabuľke na **strane XXX.**)

Zmluva v Genezis 15 posilňuje prvý prísľub: že Boh urobí z Abrama veľký národ. Aby to bolo možné, Abram bude potrebovať veľa potomkov a prostriedky a miesto na život. Boh mu teda sľubuje: potomstvo početné ako hviezdy na nebi; veľký majetok pre týchto ľudí, keď sa vrátia z otroctva v cudzej krajine; a celú zem (pôdu) Kanaánu, od egyptského Wadi po Eufrat na severe. V Genezis 17 sa Boh obracia k svojmu druhému prísľubu: urobiť Abramovo meno veľkým, čo v podstate znamená, že jeho potomkovia budú pozdvihnutí k politickej moci v novej krajine. Keďže zmluva zdôrazňuje kráľovskú povahu jeho potomkov a večnú povahu zmluvy, možno to považovať za prísľub budúceho dynastického kráľovstva. V očakávaní toho prvá vec, ktorú Boh urobí je, zmení Abramovo meno z „Abrama“ („Vznešený otec“) na „Abrahám“ („Otec mnohých“) a Sarai (princezná) na „Sára“ („matka kráľovná“, čo znamená, že bude matkou kráľov.)

- a) Prečítajte si Genezis 15:2-6, kde sa Abramova viera počíta za spravodlivosť. Ako môže snaha počítať hviezdy na oblohe pomôcť Abramovi dôverovať Božiemu prísľubu a prečo je to hlboký príklad toho, čo si viera vyžaduje? (Tip: Aká bola denná doba pri počítaní hviezd a prečo na tom záleží?)

Boh vezme Abrama von a hovorí: „Pozri na nebo a spočítaj hviezdy, ak ich vieš spočítať... Tolko bude aj tvojho potomstva.“ A on uveril Pánovi...“ Čo iné ako obloha plná hviezd by Abrama presvedčilo o tom, že Boh má v úmysle dať mu viac potomkov, ako si dokáže predstaviť? Ako mu to pomohlo uveriť Bohu? Odpoveď je vskutku jasná ak si uvedomíte, že bol pravdepodobne deň, keď Boh ukazoval Abramovi hviezdy. Lebo o šesť veršov neskôr zapadá slnko a sadá tma. Predstavte si jasnú popoludňajšiu oblohu a Boh sa pýta: „Pozri sa na nebo a spočítaj hviezdy, ak ich vieš spočítať. Úloha počítať hviezdy sa mení z ťažkej na nemožnú. Široko ďaleko ich niet. Pochybujete však o ich existencii? Viera je taká. Boh od nás žiada, aby sme verili na základe toho, čo o ňom vieme, že je pravdivé – nie na základe dôkazov dostupných našim zmyslom. Abram je schopný veriť, že Boh mu dá potomstvo také početné ako hviezdy – aj keď on a jeho manželka sú bezdetní a majú pokročilý vek na plodenie detí. Rovnako ako hviezdy, nemôže ho vidieť. Ale tiež nepochybuje o jeho existencii (potomstva) o nič viac ako o existencii hviezd. Niet divu, že Boh počíta túto vieru Abramovi za spravodlivosť.

- b) Prečo je v Genezis 15:8–21 dôležité, že Boh (javiaci sa ako dym a oheň) prechádza medzi kusmi zvieraťa a prečo to Abramovi dáva istotu? (Prečítajte si aj Jeremiáš 34:17–20.)

Jeremiáš 34 osvetľuje prax, ktorá bola bežná v tých časoch . Pri uzatváraní zmluvy sa zviera rozrezalo na dve polovice a chodilo sa medzi neho. Strany zmluvy pri tom hovorili: „Nech sa mi tak stane, ak túto zmluvu nedodržím. Predstavte si, čo to pre Abrama muselo znamenať, keď medzi kusmi mäsa prechádza Božia prítomnosť. Je zarážajúce, že Boh vyslovuje takú prisahu. Iba to zdôrazňuje, že jeho sľub sa vyplní; nikdy nedôjde k porušeniu zmluvy. (Poznámka: Je to krv tejto zmluvy, ktorá obdobiu patriarchov dáva jeho farbu, bordovú.)

3) Prečítajte si Genezis 17:1–23.

- a) Aký význam má obriezka pre Abramovu rodinu? K čomu ich to viaže?

Tentoraz to nie je len Boh, kto sľubuje. Objasňuje, aká bude Abramova časť dohody: dodržiavať Božiu zmluvu a dať sa obrezať. Obriezka predstavuje v tele to, čo sa bude vyžadovať v neskorších opakovaniach zmluvy: úplné odovzdanie sa Bohu a odrezanie sa od ostatných bohov. Ako hovorí svätý Pavol o mnoho rokov neskôr v Rimanom 2:29: „ Židom je ten, kto je ním vnútri, a obriezka je obriezka srdca v duchu, a nie litery. “ Abram a jeho potomkovia ponessú obriezku na svojom tele znamenie, ktorého je Abram svedkom v Genezis 15: Ak zlyhajú vo vernosti a poslušnosti voči Bohu, oni a ich potomstvo budú odrezaní od Boha ako bola odrezaná predkožka. Je to tiež trvalá pripomienka ich osobitného zmluvného vzťahu s Bohom.

- b) Prepojenie na Nový zákon:** V rámci Novej zmluvy je starozákonný znak obriezky nahradený sviatosťou, hmatateľným znakom, ktorý uvádza do reality (tj. „zhmotňuje“) jeho význam. Prečítajte si List Kolosanom 2:11–12. Čo je tou sviatosťou a ako súvisí s obriezku?

Starozákonné znamenie obriezky je v Novej zmluve nahradené krstom, v ktorom ľudia zomierajú alebo sú odrezaní od svojej hriechnej podstaty (a vernosti iným „pánom“) a vstávajú do nového života s Kristom ako Božie deti. Je to skutočná obriezka srdca.

NEPREDSTAVITEĽNÉ DIEŤA (GENEZIS 16–18)

- 4)** Frustraní a pravdepodobne zmätení svojou bezdetnosťou, tvárou v tvár Božiemu prisľúbeniu, Abram a Sarai (novo pomenovaní Abrahám a Sára) berú veci do vlastných rúk. V Genezis 16 vyprodukuje Abrahámovi dediča (Izmaela) prostredníctvom jeho služobnice Agar. Aký úžasný sľub im Boh dáva v Genezis 17:15–22, 18:1–15 a aká bude úloha zaslúbeného dieťaťa (Izáka) vo vzťahu k Božím prisľúbeniam?

Boh sľubuje Abrahámovi a Säre, že o rok budú mať syna, bude sa volať Izák a že sa tak stane aj napriek ich vysokému veku (Abrahám má sto a Säre deväťdesiat). Božie zmluvné požehnanie a zaslúbenia budú pokračovať prostredníctvom Izáka. „Izák“ znamená „smiech“ a bude trvalou pripomienkou toho, že Bohu možno dôverovať, aj keď sa situácia zdá byť smiešna. Izák bude tiež predobrazom ďalšieho „nepredstaviteľného dieťaťa“, narodeného z viery Panne

OBETA RAZ NAVŽDY (GENEZIS 22)

- 5)** V Genezis 22 sa narodil zaslúbený syn a stal sa z neho mladý muž. Všetky nádeje Božej zmluvy spočívajú na Izákovi. Pozorne si prečítajte túto kapitolu.

- a)** Na začiatku tejto kapitoly Boh skúša Abraháma. O aký druh skúšania ide? Vidíte podobnosť tohto testu so skúškou Adama a Evy?

Táto Abraháмова skúška je takmer nepredstaviteľná. „Vezmi svojho syna, svojho jednorodeného syna Izáka, ktorého miluješ, chod' do krajiny Moria a obetuj ho tam ako zápalnú obeť“ (Genezis 22:2). Izák je jediným synom prisľúbenia, nepredstaviteľným synom staroby Abraháma a Sary, ten, ktorého Boh určil (nie Izmaela), aby splnil svoj sľub, že Abrahám sa stane otcom mnohých. Táto skúška vyžaduje úplnú a absolútnu vieru z Abrahámovej strany, že Boh nie je svojvoľný; že vie, čo robí; že je schopný vzkriesiť Izáka z mŕtvych, ak to bude potrebné, aby splnil svoje sľuby. Prvýkrát sme videli Boha skúšať ľudstvo, keď povedal Adamovi, aby nejedol zo stromu poznania dobra a zla. Oba testy kladú tú istú otázku: „Dôveruješ Bohu?“

Verili Adam a Eva, že Boh je milujúci Otec s tými najlepšími úmyslami, alebo ho podozrievali, že im odopiera dobro? Podriadili sa Božej vôli ako stvorené bytosti a poslúchli ho, alebo išli vlastnou cestou? Verí Abrahám, že Boh je milujúci otec, ktorý má tie najlepšie úmysly a plní svoje sľuby, alebo podozrieva Boha, že sa mu snaží vziať to jediné, čo má a čo vedie k splneniu sľubov? Podrobí sa Abrahám Božej vôli a poslúchne ho, alebo sa bude brániť a chrániť svojho syna? Veríš Bohu? To je otázka.

- b)** Prejde Abrahám skúškou? Aký je výsledok?

Abrahám bez váhania poslúchne Boha, na druhý deň skoro ráno vstane a zamieri do Moria. Genezis 22:8 je krásnym dôkazom jeho viery, keď na Izákovu otázku odpovedá: „Boh si zaobstará baránka na zápalnú obeť, syn môj.“ Boh odpovedá na Abrahámovu poslušnú vieru tým, že poskytne zviera ako obeť. A potom sa Abrahámová poslušnosť stane príležitosťou na to, aby Boh zložil slávnostnú prisahu – „sám som prisahal,“ hovorí v Genezis 22:6 – potvrdzuje sľuby, ktoré dal v Genezis 12. Pretože Abrahám bol ochotný vzdať sa jediného syna prisľúbenia, všetky národy dostanú Božie požehnanie.

- c) **Živá tradícia:** V Genezis 15 sa u Abraháma ukázala jeho viera v Božie prisľúbenie, že bude mať také početné potomstvo, koľko je hviezd na nebi. Teraz je vyzvaný, aby túto vieru dokázal tým, že bude konať. Prečítajte si KKC 143–147, 154–155, ako aj Jakubov list 2:14–23. Aký je vzťah medzi poslušnosťou a vierou?

Vieru a poslušnosť, ktoré znamenajú podriaďiť sa alebo konať podľa Božieho Slova, nemožno oddeliť. „Tak aj viera: ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva“. (Jakubov list 2:17) Viera je akčné slovo. List Hebrejom 11, ktorý je citovaný v uvedenom úryvku katechizmu, opisuje vieru na niekoľkých príkladoch Abrahámovho života. Poslúchne Boha a presťahuje sa do Kanaánu, čím ukazuje, že verí Božiemu sľubu, že ho tam urobí veľkým národom. Poslúchne a zostane tam, aj keď zostáva bezdetný. Poslúchne a ponúka svojho jediného syna, čím dáva najavo vieru, že mu Boh dá potomkov prostredníctvom Izáka. Dôvodom, prečo je Abrahám považovaný za vzor viery nie je to, že veľa verí, ale to, že koná podľa svojej viery.

- 6) **Spojenie s katechizmom:** Abrahám tým, že sa vzdá svojho syna, stane sa otcom národa, ktorý prinesie požehnanie pre svet. Pritom môže mať „podiel na sile Božej lásky, ktorá zachraňuje zástupy“ (KKC 2572). Aký čin predznamenáva tento Abrahámov počin, ktorý Boh nakoniec dovedie do dokonalosti? Uvedte čo najviac paralel medzi týmito dvoma udalosťami.

Abrahámov čin poslušnosti predznamenáva Božiu obeť svojho Syna. Medzi týmito dvoma udalosťami možno nájsť mnoho paralel. Tu sú niektoré: Abrahám je požiadaný, aby obetoval svojho jediného a milovaného syna; Boh dáva svojho jediného a milovaného Syna. Abrahám je požiadaný, aby obetoval Izáka na vrchu Moria; ukrižovanie je na jednom z kopcov Moria. Izák kráča poslušne hore kopcom a nesie obetné drevo; Ježiš kráča poslušne hore kopcom a nesie svoj kríž. Boh hovorí Abrahámovi, že on sám zaobstará baránka na obeť; v onen deň zaobstará barana, ale jedného dňa zaobstará Baránka Božieho, svojho Syna, na konečnú obeť za všetkých ľudí.. Abrahámová poslušnosť sa stáva prameňom požehnania pre všetky národy zeme; požehnania, ktoré je možné iba vďaka poslušnej obety Ježiša Krista na kríži.

D. Aplikácia

Moderátori : Ak vám to čas dovoľí, nechajte členov skupiny zdieľať svoje odpovede na nasledujúce otázky.

Boh ohlasuje Abrahámovi a Sáře, že im dá syna. Keď to počujú, Sára sa neveriacky smeje (Genezis 18:12). Sú vo vašom živote problémy, na ktorých sa smejete v reakcii na Božie prisľúbenia? Čo si z Abrahámovho života môžete vziať na cestu viery?

Ukončte diskusiu Vovádzajúcou modlitbou, ktorá sa nachádza na vnútornej strane obálky pracovného zošita. Modlite sa ju počas celého obdobia Patriarchovia..

Po diskusii v malých skupinách si pozrite videoprezentáciu Jeffa Cavinsa
Štvrtá kapitola – Patriarchovia: 1. časť.

